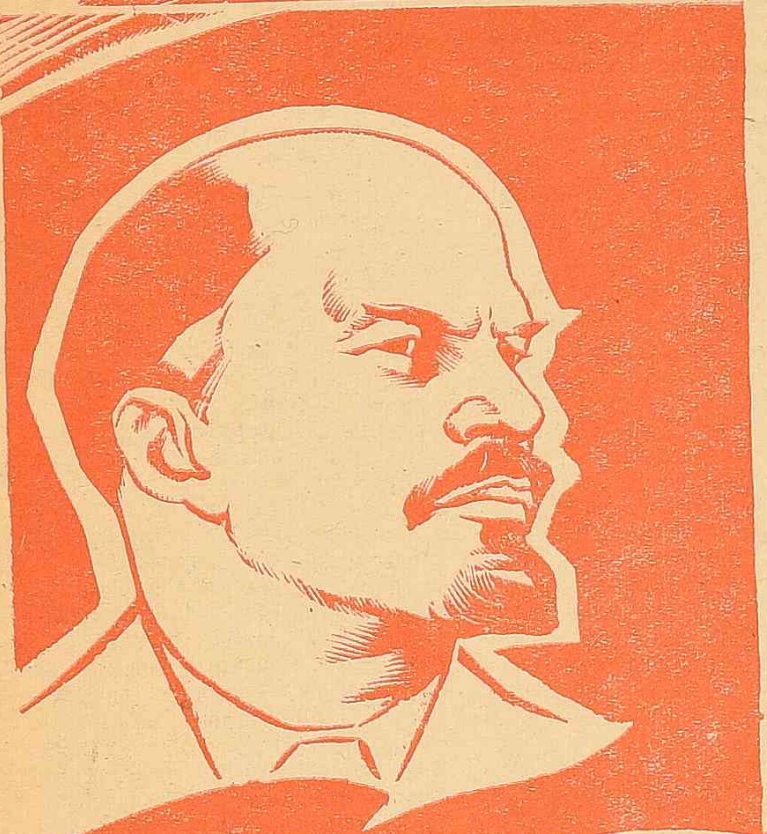

ХАЙ ЖИВУТЬ 61-І РОКОВИНИ ВЕЛИКОГО ЖОВТНЯ!

1918

ХАЙ ЖИВЕ ВЕЛИКА ЖОВТНЕВА СОЦІАЛІСТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ — ГОЛОВНА ПОДІЯ ХХ СТОЛІТТЯ, ПОЧАТОК ВСЕСВІТНЬОГО ПОВОРОТУ ЛЮДСТВА ВІД КАПІТАЛІЗМУ ДО СОЦІАЛІЗМУ!
(Із Закликів ЦК КПРС).

Сьогодні весь радянський народ, все прогресивне людство світу урочисто відзначають 61-у річницю Великого Жовтня. Самовідданою працею зустрічають радянські люди це свято, борючись за виконання накреслених ХХV з'їзду КПРС, за виконання і перевиконання планів десятої п'ятирічки.

З новими досягненнями в учбовій, науковій і трудовій діяльності підійшов до свята і

ЗІ СВЯТОМ!

колектив нашого університету. Студенти, викладачі і співробітники наполегливо працювали над виконанням взятих соціалістичних зобов'язань по виконанню рішень ХХV з'їзду КПРС.

Кожен з нас свідомий того, що попереду у нас — нові відповідальні завдання, і сьогодні ми сповнені прагнення

докласти усіх зусиль, аби порадувати Батьківщину новими здобутками.

Дорогі друзі! Сердечно вітаємо усіх вас — студентів, викладачів і співробітників — зі святом і зичимо усім вам нових творчих успіхів на благо нашої Вітчизни.

РЕКТОРАТ,
ПАРТКОМ,
ПРОФКОМ,
КОМІТЕТ ЛКСМУ.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й ☆ № 34 (1328). ☆ 7 ЛИСТОПАДА 1978 р. ☆ Ціна 2 коп.

Перша загальноуніверситетська ПАРТІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ

31 жовтня у великому актовому залі відбулася перша університетська звітно-виборна партійна конференція. На порядку денному її стояли питання:

1. Звіт про роботу партійного комітету за період з 29 жовтня 1975 року по 31 жовтня 1978 року.
2. Вибори партійного комітету.
3. Вибори делегатів на XXXI районну партійну конференцію.

Із звітною доповіддю на конференції виступив секретар парткому доцент Л. Х. Калуст'ян.

В обговоренні доповіді взяли участь комуністи Н. М. Яку-

пов, завідувач кафедри історії КПРС, професор, І. М. Сирота, секретар партбюро юридичного факультету, доцент, В. М. Тоцький, завідувач кафедри біологічного факультету, доцент, З. В. Першина, декан історичного факультету, професор, В. Мельничук, секретар комсомольського бюро юридичного факультету, В. І. Світличний, декан по роботі з іноземними студентами, доцент, В. І. Глухов, секретар партбюро фізичного факультету, доцент, Ю. А. Немченко, секретар комітету комсомолу університету, В. А. Кухаренко, завідувача кафедрою факультету романо-германської філології, професор, В. М. Плотников, завідувач кафедри ме-

ханіко-математичного факультету, доцент, В. В. Сердюк, ректор університету, професор.

На конференції виступили секретар Одеського обкому Компартії України А. П. Череди́ченко та заступник міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР І. В. Сидоренко.

В роботі конференції взяли участь секретар Одеського міського Компартії України Є. І. Стеценко і секретар Центрального райкому партії м. Одеси Л. В. Веремєєва.

Збори ухвалили розгорнуте рішення, спрямоване на поліпшення роботи всіх ланок парторганізації університету.

На конференції обрано новий склад парткому, а також делегатів на районну партконференцію.

(Матеріали конференції будуть опубліковані).

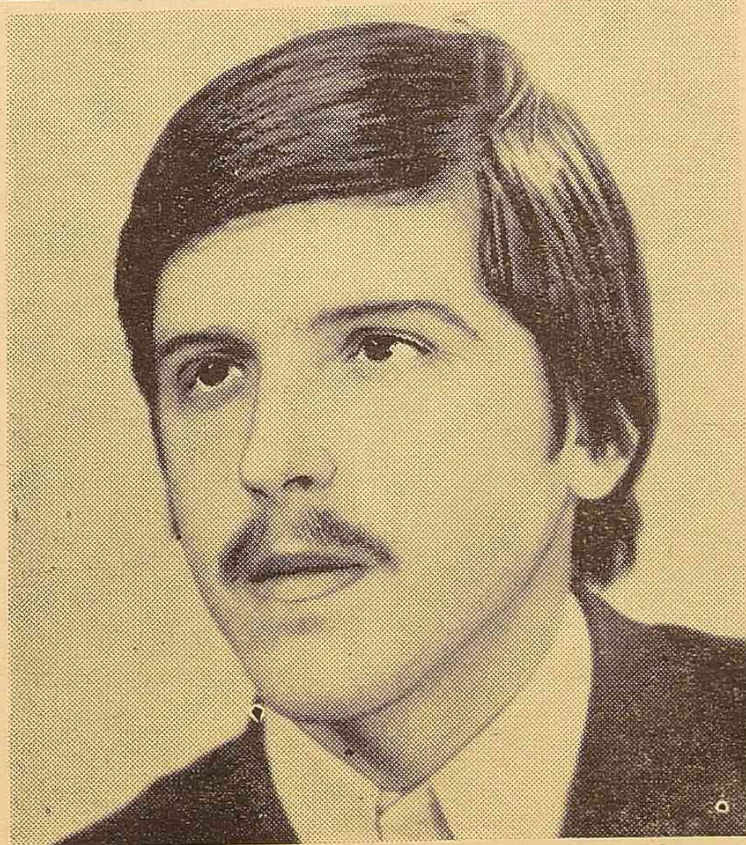
НОВИЙ СКЛАД ПАРТКОМУ

До нового складу парткому обрані: старший викладач Є. Н. Василевська, доцент Л. Х. Калуст'ян, старший викладач І. І. Каракаш, асистент І. М. Коваль, начальник військової кафедри В. І. Комаров, доцент А. Л. Молчанова, доцент О. П. Муратчєєва, секретар комітету комсомолу Ю. А. Немченко, старший викладач О. Г. Перехрест, студент II курсу юридичного факультету А. Рєдько, доцент В. І. Світличний, доцент В. В. Се-

нюшкін, професор В. В. Сердюк, професор Л. Д. Скрильов, професор В. В. Фашенко, старший викладач О. М. Якубовська, професор Н. М. Якупов. На першому організаційному засіданні парткому його секретарем обрано доцента Л. Х. Калуст'яна, заступниками секретаря: по організаційно-партійній роботі — О. Г. Перехрест, по ідеологічній роботі — Є. Н. Василевська.

Обов'язки серед членів парткому розподілені таким чином:

відповідальний за учбову роботу — В. В. Фашенко, за наукову роботу — Л. Д. Скрильов, за роботу кафедр суспільних наук та гуманітарних факультетів — Н. М. Якупов, за партійну освіту — В. І. Світличний, за політико-виховну роботу — І. М. Коваль, А. Л. Молчанова, О. П. Муратчєєва, за культурно-масову роботу — О. М. Якубовська, за діяльність головної групи народного контролю — В. В. Сенюшкін, за оборонно-спортивну роботу — В. І. Комаров, за побут — І. І. Каракаш, А. Рєдько.

Правофлангові

Ольга Карпівна Фурман, доцент, декан біологічного факультету про Олександра Запорожченка сказала так: він випускник біофаку 1978 року, нині працює молодшим науковим співробітником на госпдогвірній темі, вчиться в заочній аспірантурі. Молодого комуніста Запорожченка відзначають сумлінність, працелюбство, добросовісність, чесність, щирість... Коли він був студентом, вчився на «відмінно», отримував стипендію імені І. І. Мечникова. Активно займався громадськими справами. Легше назвати те, чого не робив Сашко, ніж те, що він робив: він і активіст НСТ, і учасник самодіяльності, і комсомольський працівник...

61-у річницю Великого Жовтня Олександр Запорожченко зустрічає новими досягненнями.

На знімку: О. Запорожченко.
Фото В. ШИШИНА.

ДОБРОТВОРЦІ

КНИГА НАРИСІВ ПРО КРАЩИХ ЛЮДЕЙ УНІВЕРСИТЕТУ

нарис четвертий

ГЛАДІОЛУСИ ДЛЯ ЗАСТУПНИКА

Люди не випадково засумнівалися в серйозності і вартості такого ділового документа, як характеристика. Дісно, на одній сторінці куценького папірця у загальних фразах не вмістиш сущ людину, нічого конкретного й важливого про неї не скажеш. Нарис — не діловий документ, але в ньому не менш важко схарактеризувати людину, виділити бодай основні риси її життєвого кредо, розповісти про те, задля чого людина існує і працює, творить. Щоб це вдалося, необхідно обов'язково заглибитись в ту роботу, яку виконує наш герой.

РОБОТА заступника декана. Чи часто задумуємося ми над тим, яка вона і що собою являє? Скажімо, ви — студент першого курсу, і вас чомусь випадково викреслили із списків тих, кому потрібні гуртожиток. Що робити? Ви йдете до заступника декана. Або ви — студентка четвертого курсу, вийшли заміж і маєте змінити прізвище. Що робити? Ви йдете до заступника декана. Нехай ви — викладач і вам з якоїсь поважної причини треба, щоб лекція вашу перенесли з першої пари на третю. Ви йдете до заступника декана. І т. д. й т. п. Але, стоп. Чому, скажете ви, до заступника? А чом не до декана? Звичайно, можна і до декана. Вони обоє здатні вирішити вашу справу. Але різниця тут в тому, що декан може бути і не бути, може взятися і не взятися, а заступник візьметься точно. Як кажуть, не дінеться нікуди, бо хто ж як не він. Декан керує, наказує, заступник — організовує і доводить до виконання.

Георгій Гаврилович Чемересюк працює заступником декана фізичного факультету сім років. З самого початку він вирішив строго планувати кожен робочий день. Вийде все за графіком чи ні, а планувати. Це стало традицією, і зараз він зрозумів, що без цього працювати неможливо. У Чемересюка — людини цікавої і відвертої — виробилося певне ставлення до кожного дня тижня (за звичайнісіньким принципом: подобається і чому; не подобається і теж чому).

Понеділок. Найважчий і найефективніший день. Чемересюку він подобається. Старається зробити якомога більше, щоб менше залишилось на останні дні тижня. Насправді, менше не залишиться, але вже думати так — імпульс для хо-

рошої роботи. І після вихідного багато сил.

Вівторок. Не подобається. Чемересюк відчуває спад енергії. Цього дня він виконує роботу, з якою доводилося мати справу раніше. Наприклад, читає студентам лекції, до яких вже давно підготувався, добре знає матеріал.

Середа. Четвер. П'ятниця. Ці дні рівномірні. Навантаженість — повна. Питання доводиться вирішувати найрізноманітніші. Вже ніколи думати про те, сподобався день чи ні.

Субота. Найбільш «науковий день». В суботу не працюють наукові установи, і Чемересюк зі своїми студентами займається науковою роботою в лабораторії експериментальної фізики. Сюди приходять і його гуртківці, і дипломники, а також аспіранти.

ПРОБЛЕМИ.

Іх безліч. Від дрібних до великих. Проблема кожного студента переходить на декана і його заступника. В головні обов'язки Георгія Гавриловича входить робота зі студентами, і старостами зокрема, з викладачами, різні види позалекційної діяльності. Крім того, він ще й викладач — доцент кафедри експериментальної фізики, читає лекції і спецкурси, веде практикуми. Та давайте, нарешті, надамо слово йому самому.

Г. Г. Чемересюк: — Вступив юнак чи дівчина на фізичний факультет. Ясна річ, вчитись спочатку важко доводиться. Ми намагаємося зберегти студента. Для цього добре до нього привдяля-

мось, всіляко його контролюємо і в нього вже виникає певна відповідальність за себе. Звичайно, того, хто ніяк не може «потягнути», доводиться виключати, хоча вважається, студент — людина самостійна, однак багато важливих питань його життя і навчання вирішуємо разом з батьками. На сьогоднішній день бачу дві такі найважливіші проблеми (це, звичайно, проблеми факультет-

ДЕКАНА

ські): перша — ліквідація академзаборгованостей, друга — необхідно терміново завершити ремонт корпусу, в якому знаходиться фізичний факультет. Мою відповідальність за справи, якими займаюсь, збільшує приналежність до Комуністичної партії.

ВІЛЬНИЙ ЧАС

Його Георгій Гаврилович проводить більше з донькою Інною — шестикласницею. Може, це й парадокс, але що зробиш, коли так виходить. Дружина — бібліотекар, працює в другу зміну якраз тоді, коли Чемересюк вільний від роботи. Вони ходять з Інною в кіно і театри, в парк, а чи просто гуляють по вулиці. Та то вважас, що донька ніяк не може поскаржитись на відсутність уваги до неї. А в понеділок, коли у дружини вихідний, донькою займається вона. В цей день Григорій Гаврилович може затриматися на роботі. Адже знає; дома все в порядку.

Ще заступникові декана сняться сни. Але характерно, що він їх не запам'ятовує. Пояснення? Очевидно, велика розумова навантаженість.

ГЛАДІОЛУСИ

Ось яка телефонна розмова відбулася в нас із деканом фізичного факультету доцентом Михайлом Миколайовичем Чесноковим вже тоді, коли матеріал готувався до друку.

Кореспондент. Скажіть, які, на ваш погляд, відмінні риси характеру Георгія Гавриловича Чемересюка?

М. М. Чесноков. Найосновніша — добросовісність і чесність. Якщо сказав: зроблю ось це, то обов'язково зробить. І це — в ньому поєднуються так звана адміністративність і доброта. З такою людиною легко працювати. Його люблять студенти...

Кореспондент. А чому ви так вважаєте?

М. М. Чесноков. Знаєте, я одного разу бачив, як студенти вручали йому квіти.

Кореспондент. І що, були незвичайні квіти?

М. М. Чесноков. Це були такі великі-великі гладіолуси. І вони вручалися з такою теплою. Я аж позаздрив трохи.

От і все. Гладіолуси ті дарували студенти Георгію Гавриловичу в кінці минулого навчального року. І, певно, подарують і зараз, в дні Жовтневих свят. Можливо, будуть це не гладіолуси, а інші квіти. Все одно, це подяка. Це повага і любов до викладача й вихователя, до людини.

С. КОМАР.

ції комсомолу, примножувати його славу.

І як естафета, передана старшим поколінням молодшому, перед учасниками зустрічі промайнули картини героїчних справ сьогоднішніх комсомольців: в червоному кутку гуртожитку працівниками кінотеатру ім. Маяковського демонструвався кінофільм «Ми будемо БАМ».

Ця зустріч, безперечно, надовго залишиться у пам'яті студентів.

В. КАЛЕНКОВ,
співробітник
кінотеатру
ім. Маяковського.

гоmareцький та Л. Б. Крук.

Багато цікавого дізналися студенти про справи молоді 30-х років. Особливо схвилювали слухачів розповіді про подвиги комсомольців в роки Великої Вітчизняної війни. Яскраво, жваво звучали спогади про життя студентів-комсомольців Одеського університету в перші повоєнні роки.

Ветерани комсомолу закликали комсомольців 70-х років зміцнювати славі тради-

Шістдесят полум'яних літ

Під таким гаслом пройшла зустріч студентів — мешканців гуртожитку №1 з ветеранами комсомолу, організована кафедрою політекономії разом з фізичним факультетом. Перед студентами зі своїми спогадами про комсомольські справи минулих років виступили комсомольці 20-х — 30-х років, нині доценти нашого університету М. К. Симоненко, Д. О. Дра-

НА ЧОЛІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ

У вирішенні завдань комуністичного будівництва незмірно зростає роль і значення науково-технічного прогресу — важливого фактора підвищення ефективності соціалістичного виробництва і дальшого піднесення добробуту народу.

Партія всебічно сприяє дальшому посиленню ролі науки в побудові комуністичного суспільства, заохоченню досліджень, що відкривають нові можливості в розвитку виробничих сил, широкому і швидкому впровадженню в практику експериментальних робіт, в тому числі на виробництві, зразковій постановці науково-технічної інформації і т. д.

Цим і визначалась наукова актуальність республіканської наукової конференції «КПРС на чолі науково-технічного прогресу», організованої МВССО УРСР і опорною кафедрою історії КПРС південного вузівського регіону — кафедрою історії партії нашого університету.

Питання партійного керівництва науково-технічним прогресом приваблюють багатьох вчених. Цим зумовлюється жвавий відгук дослідників на запрошення оргкомітету взяти участь в даній конференції.

Вступним словом конференцію відкрив ректор університету професор В. В. Сердюк.

З доповіддю «Науково-технічна політика КПРС на етапі розвинутого соціалістичного суспільства» виступив завідувач сектором наукового комунізму Інституту історії партії при ЦК Компартії України філіалу Інституту марксизму-ленізму при ЦК КПРС професор В. В. Косолапов. В доповіді була висвітлена керівна і спрямовуюча роль КПРС у визначенні стратегічних цілей науково-технічної політики радянського суспільства на всіх етапах його розвитку.

«XXV з'їзд КПРС про науково-технічний потенціал розвинутого соціалізму» — тема доповіді ректора університету професора В. В. Сердюка.

Завідувач кафедрою історії КПРС Дніпропетровського державного університету ім. 300-річчя возз'єднання України з Росією професор Д. С. Шелест зупинився на проблемах взаємодії науково-технічного прогресу і соціальної політики КПРС, начальник кафедри історії КПРС Одеського вищого військового артилерійського училища ім. М. В. Фрунзе доцент В. Ю. Зверев зрозбив доповідь на тему «XXV з'їзд КПРС про роль і значення науково-технічного прогресу для зміцнення оборони радянської держави».

Подарунок бібліотеці

Чи не найкраща пора студентського життя — початок осені, період студентських сільгоспробіт. Активна фізична праця і розумовий перепочинок перед навчальним роком. Окрім того, що попрацюєш добре, колгосп тобі ще й гроші виплатить. Ними можна порізно розпорядитись. Хочеш — купи собі якусь річ, хочеш — зроби комусь подарунок. Студентка другого курсу механіко-математичного факультету Аня Філіпова обрала друге.

Через хворобу Аня лише десять днів працювала на збиранні овочів в одному з господарств Овідіопольського району. Але працювала добре, щодня перевищуючи норму, і заробила 90 карбованців. 40 з

У доповіді завідувача кафедрою історії КПРС нашого університету професора Н. М. Якупова «Науково-технічна революція і світовий революційний процес» було підкреслено, що в умовах науково-технічної революції міцні фронт могутніх рушійних сил світового революційного процесу — світова система соціалізму, робітничий клас і його союзники в країнах капіталу, національно-визвольний рух.

На конференції також виступили Герой Соціалістичної Праці, лауреат Державної премії УРСР бригадир докерів Іллічівського морського порту А. А. Барановський, секретар парткому Одеського відділення Одесько-Кишинівської залізниці Г. В. Пловецький, секретар парткому Чорноморського морського пароплавання Н. М. Лебедев. У своїх виступах вони наголосили, що XXV з'їзд КПРС накреслив розгорнуту програму розвитку і вдосконалення роботи усіх видів транспорту в десятій п'ятирічці. Програма ця спрямована на створення єдиної високо-ефективної транспортної системи країни, і одна з найважливіших умов здійснення цієї програми — підвищення ефективності і якості роботи.

Після пленарного засідання робота конференції була продовжена в чотирьох секціях, де обговорювалися питання партійного керівництва підготовкою кадрів в умовах НТР, робота партійних організацій по розвитку соціалістичного змагання і комуністичного ставлення до праці, проблеми зміцнення зв'язку науки з виробництвом, висвітлювалися важливі напрямки науково-технічного прогресу.

На конференції були вироблені практичні рекомендації для покращення роботи партійних організацій в галузі впровадження досягнень науково-технічного прогресу в практику комуністичного будівництва.

В роботі конференції взяли участь заступник завідувачого відділом науки і учбових закладів Одеського обкому Компартії України В. О. Бистрін, секретар Одеського міського Компартії України Є. І. Стеценко, завідувач відділом науки і учбових закладів міському Компартії України М. М. Мясковський, заступник начальника управління викладання суспільних наук Мінвузу УРСР І. А. Овсій.

А. ІВАНОВ,
В. ШАМКО,
доценти кафедри
історії КПРС.

них вирішила відкласти на щоденні потреби, а на 50 зробила подарунок студентській бібліотеці рідного університету. Дівчина купила різноманітних книг — підручників, наукових посібників, брошур з математики, фізики, хімії.

— Я хочу зробити подарунок бібліотеці, фондами якої користуюсь, — сказала Аня. — Книжки, які я беру тут допомагають мені в навчанні, деякі з них я б не дістала в жодній іншій бібліотеці чи книгарні. Також я дуже вдячна працівникам бібліотеки за хороше обслуговування. То ж як подяку за все це прийміть мій дарунок.

С. ОРДОВСЬКИЙ.

«За наукові кадри»

ДОРОГОЮ ЖОВТНЯ—ДОРОГОЮ СВОБОДИ І ПРОГРЕСУ

Великий Жовтень відкрив нову еру в житті всіх народів планети, вказав шлях побудови найсправедливішого суспільства, головною метою якого є щастя народів, соціальний прогрес, справжня свобода на основі максимального використання творчих сил усіх його членів.

Величезний вплив Жовтня на долі народів і держав. Проте, яку роль відіграла Велика Жовтнева соціалістична революція в долях їх країн, говорили учасники зустрічі за «круглим столом» напередодні свята, організованої редакцією, деканатом по роботі з іноземними студентами, інтеррадою ОДУ і кафедрою російської мови для іноземців.

Бесіду за «круглим столом» відкрив вступним словом заступник декана О. П. ФЕДЧУК:

— Дорогі друзі, ми зібралися тут напередодні 61-ї річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції, щоб обмінятися думками, розповісти про ті знаменні події, які відбулися у ваших країнах під впливом Жовтня. Коли навіть нашвидку поглянути і оцінити все, що відбулося в світі протягом останніх десятиліть, ми побачимо, що одне покоління людей стало свідком величезних соціальних змін.

Ви, представники різних країн, що навчаєтесь в Одеському університеті, добре знаєте, на прикладі своїх держав, яку велику силу несуть світові ідеї Жовтня, який вплив справила ця всесвітньо-історична подія на розвиток світового революційного процесу і на боротьбу наших народів за незалежність, справедливість і соціальний прогрес. Ви знаєте, яке значення має приклад Радянського Союзу і соціалістичних держав для побудови суспільства майбутнього — суспільства без експлуатації, суспільства соціальної рівності, суспільства, в якому люди можуть впевнено дивитися вперед.

Мулькей ДОНАН (Афганістан):

— Всім відомо, що Велика Жовтнева соціалістична революція відкрила нову епоху в історії людства. Вона дала могутній поштовх визвольному рухові народів у всіх кутках земної кулі. Доля моєї країни показова в цьому відношенні.

Глибоке проникнення імперіалізму в економіку нашої країни призвело до того, що Афганістан багато років залишався на дуже низькому рівні розвитку. Приклад великого сусіда викликав до життя національну гордість і розбудив самосвідомість мого народу, який завжди мав дружні почуття до російського народу. Афганістан одним із перших визнав молоді Радянську республіку.

Перемога СРСР над фашизмом дала новий поштовх розвитку добросусідських відносин. З допомогою Радянського Союзу в Афганістані були побудовані багато промислових підприємств, учбові заклади.

Продовжилася боротьба прогресивних сил за справжню незалежність і демократію. Однією з найважливіших подій в житті країни стало створення в січні 1965 року марксистської народно-демократичної партії. Важка і складна боротьба нашої партії призвела до повної перемоги. У квітні цього року

НДП взяла владу в свої руки здійснилася соціалістична революція, про яку краді представники народу мріяли багато років, країна стала на шлях соціалізму. Афганістан став не лише добрим сусідом, але й братом Радянського Союзу і країн соціалістичної співдружності.

Сьогодні в країні проходять важливі економічні і соціальні зміни, народ беззастережно підтримує свою владу, партію народу, що веде Афганістан шляхом Жовтня. І у всіх докорінних змінах, що проводяться революцією, партія спирається на досвід Країни Рад і ленінської КПРС. Наша країна буде нове життя, нове суспільство, ім'я якого — соціалізм.

Пранеш Кумар САХА (Бангладеш):

— І в долі моєї країни Великий Жовтень зіграв вирішальну роль. Бангладеш на протязі 200 років була колонією Англії. І весь цей темний в історії країни час народ жив мрією про визволення від гніту колоніалізму, про повну незалежність від імперіалізму.

Велика Жовтнева соціалістична революція допомогла моему народу і представникам прогресивних сил зрозуміти необхідність активної боротьби за своє звільнення. Почалася боротьба мого народу, народів Індії та інших країн Азії за краще майбутнє, незалежність і соціальний прогрес.

В 1971 році довга і вперта боротьба за незалежність призвела до створення Республіки Бангладеш. В нашій країні теж відбуваються важливі соціальні зміни. Ми боремося за поліпшення умов життя народу, за розвиток незалежної економіки країни.

Марта РОСИК, студентка педінституту (м. Сегед, УНР):

— Угорщина стала країною, робітничий клас якої, його передовий загін — комуністи одними з перших відгукнулись ділом на Велику Жовтневу соціалістичну революцію. Велику роль зіграли ті, хто побував в Росії в період першої світової війни. Вони на власні очі бачили, як змінилось життя у відсталій Росії після Жовтня, і це дало їм впевненість у тому, що робітничий клас може вийти переможцем в боротьбі з експлуаторами. Серед організаторів комуністичної партії були відомі революціонери — інтернаціоналісти Бела Кун, Тібор Самуелі та інші.

Боротьба комуністів призвела до перемоги. 21 березня 1919 року перемогла соціалістична революція і була

створена Угорська Радянська Республіка, яку вітав В. І. Ленін. Молода республіка вирішила багато проблем в політичній, економічній і соціальній галузях. Робітники отримали можливість працювати, відкрилися нові школи, всі діти змогли вчитися, багато робітничих сімей отримали гарні зручні квартири.

Для захисту революції від інтервенції була створена армія. Однак сили були нерівні. Республіка проіснувала всього 133 дні. Але вона продемонструвала силу й організованість робітничого класу і його передового загону — партії комуністів.

Після 30 темних і дуже важких для мадярів років Угорщина з допомогою радянських військ звільнилася від фашизму і стала на шлях соціалізму. У співдружності та з допомогою братніх країн Угорщина стала сильною, міцною державою з розвинутою промисловістю і сільським господарством, досягла великих успіхів в будівництві соціалізму. З кожним днем кращає життя народу, вищим стає рівень добробуту. Молодь має можливість вчитися і працювати, творчо використовувати свої сили. Дружба наших народів ґрунтується на єдності поглядів, цілей і завдань. Вона міцніє з кожним роком. Ми дуже раді, що нам вдалося приїхати до Одеси, щоб поглибити знання російської мови, нам приємно, що нас тут люблять і поважають нашу країну.

Я вчуся в Сегеді, місті-побратимі Одеси. Дружать наші батьки і ми, молодь. Зв'язки наших країн і міст, вузів і окремих людей дуже міцні і з кожним роком вони розвиваються. Я впевнена, що вони будуть розвиватися далі. Це залежить тільки від нас.

М. Н. СОКОЛОВА, викладач:

— Співробітничать між собою і викладачі Угорщини та СРСР. Зовсім недавно в Будапешті завершилася конференція русистів, усіх, хто викладає російську мову. Для нас, викладачів Одеського університету, особливо цікавим було те, що вирішувались питання короткочасного вивчення російської мови. Адже в ОДУ кожні шість тижнів приїжджають нові групи студентів УНР на стажування. І цей факт — яскраве свідчення того, що наукові і культурні зв'язки розвиваються і поглиблюються.

Амір Юсеф ЮНАН (Ірак): — Письменники, історики різних країн часто кажуть, що Жовтнева революція відкрила новий етап розвитку

людства. Я б сказав, що з неї починається нова історія нашого часу.

Іракський народ відчув вплив Жовтня. В 1920 році під впливом революції в Росії в Іраці спалахнула повстання проти турецького ярма. Але воно не дало результату, тому що іракський народ виявився вічно-вічно з добре озброєними гнобителями. Потім настала епоха британського імперіалізму.

Народ не хотів миритися зі своїм становищем. В різних містах з'явилися марксистські гуртки. А в 1934 р. була заснована комуністична партія Іраку. На протязі 20 років було кілька повстань проти англійських колонізаторів. Але прогресивні сили не могли ще об'єднатися. Тільки в липні 1958 року прийшла перемога революції. Вперше були встановлені зв'язки з Радянським Союзом. Вони успішно розвиваються до цих пір.

Я дуже радий, що радянський народ надає нам допомогу, і ми маємо можливість вчитися тут. Ми приїдемо додому спеціалістами і допоможемо своєму народу швидше звільнитися від наслідків колоніалізму.

Велике спасібі всім, хто працює з нами в університеті.

Ярослава ВНУКОВА (ЧССР):

— Великий Жовтень дійсно справив великий вплив на долі людства і в першу чергу — на країни, з якими у Радянського Союзу були спільні кордони.

В результаті першої світової війни і перемоги Жовтня розпалася Австро-Угорська імперія і утворився ряд самостійних держав. Нині ми саме святкуємо 60-річчя утворення Чехословацької республіки. Під впливом Жовтневої революції, у нас як і в Угорщині, виникла Словацька Радянська республіка. Вона проіснувала недовго. Та сам факт утворення Радянської республіки свідчить про великий вплив Жовтня на долі народів.

Після звільнення від фашистського ярма Чехословацька республіка у лютому 1948 року стає Народною-Демократичною республікою. За прикладом Радянського Союзу країна буде соціалістичне суспільство.

Сьогодні ЧССР — країна соціалістична, що об'єднує два рівноправних народи. ЧССР вносить свій вклад в розвиток системи країн соціалістичної співдружності. Продовжується і розширюється співробітництво з країнами соціалізму в межах РЕВ. Плоди його помітні на кожному кроці. Уже чехословацький громадянин брав участь в космічних експери-

«КРУГЛИЙ
СТІЛ»

РЕДАКЦІЇ

ХАЙ ЖИВЕ ПРОЛЕТАРСЬКИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМ — ВИПРОБУВАНА І МОГУТНЯ ЗБРОЯ МІЖНАРОДНОГО РОБІТНИЧОГО КЛАСУ!
(Із Закликів ЦК КПРС).

ментач. Співробітничать між собою області, райони, підприємства, вузи. І все це — продовження Жовтня, розвитку ідеї Жовтня.

Мулькей ДОНАН: — Я хочу додати, що наша сьогоднішня бесіда принесла користь усім. Ми вчимося в Радянському Союзі, знаємо про успіхи радянського народу у великій справі будівництва комунізму, що звершено за 61 рік існування Радянської держави.

Ця річниця має особливе значення для нашого народу. Наш народ вперше буде відзначати це свято як своє рідне. Я хочу напередодні цього великого свята привітати присутніх, весь радянський народ з нашим спільним святом — святом Великого Жовтня — і побажати великих успіхів у будівництві комунізму.

В. І. СВІТЛИЧНИЙ, декан по роботі з іноземцями:

— Спасібі, що ви сьогодні взяли участь в нашій бесіді. Нам особливо приємно, що ви так тепло говорили про нашу країну, про наш народ, про Великий Жовтень, який справив вплив на розвиток народів всієї нашої планети. Ми, радянські люди, пишаємося, що Велика Жовтнева соціалістична революція відбулася в нашій країні, що вона прорвала ланцюг імперіалізму і дозволила народів стати на шлях будівництва нового суспільства.

Ця місія, яку виконав і виконує радянський народ, безумовно дуже велика. Нам приємно, що ви так високо оцінили цю роль, тепло говорили про нашу країну і народ.

Революція і Ленін — поняття нероздільні. Ми пишаємося, що революція відбулася під керівництвом великого Леніна і партії, яка змогла не лише привести революцію до перемоги, але й вказати шлях розвитку іншим народам.

Хочеться побажати вам успіхів в навчанні, в особистому житті, побажати вашим народам великих успіхів в побудові нового життя. Хай єдність, про яку сьогодні говорили, буде основою для нашої великої інтернаціональної дружби, яка допомагає у вирішенні всіх проблем, що стоять перед народами планети. Мета у нас одна — зміцнювати дружбу, завоювати мир на планеті.

Гадаю, що ми повинні частіше зустрічатися, бесідувати, і це послужить справі дружби, взаєморозуміння і миру.

Матеріали «круглого столу» підготував викладач кафедри російської мови для іноземних студентів.

А. КУЗЬМІН.

Фото М. Задорожного.

РЕВОЛЮЦІЯ

У кожній мові на всіх етапах її розвитку є слова нейтральні, загальноживані, які в процесі спілкування функціонують без усяких застережень і обмежень. Але в кожній мові є й слова, вживання яких обмежено чи заборонено або з релігійних причин (через міфологічні вірування, повір'я та різні забобонні звичаї), або завдяки прагненню народу не вживати непристойні та грубі слова й вирази. Так в класовому суспільстві з політичних міркувань деякі слова або зовсім не дозволяється вживати, або дозволяється вживати їх тільки в негативному значенні. До таких слів у мовах народів нашої країни майже аж до Жовтня і належало слово **революція**.

Слово **революція** — латинське. На початку своєї історії в латинській мові воно могло вживатися в таких значеннях: «рух, переміна» — це його первинні значення: «обертання», «круговорот», «поворот» — це його наступні значення. У цих значеннях слово **революція** переважно вживалось у мові вчених-астрономів, що вивчали

рух небесних світил. З латинської мови в наведених значеннях слово **революція** в XVII ст. було запозичено у французьку мову, в якій воно поступово стало вживатися і в суспільно-політичній лексиці. У роки французької революції в кінці XVIII ст. слово **революція** набуває великої популярності і вживається в значенні «переворот у житті суспільства, який здійснюється шляхом насильницького повалення консервативного ладу й утвердження ладу нового, прогресивного».

Латинське слово **революція** було відоме деяким російським ученим ще на початку XVIII ст. Та в російській літературній мові слово **революція**, запозичене з мови французької, стало досить широко вживатися в соціальному значенні тільки в кінці XVIII ст. На початку XIX ст. воно вже реєструється і в словниках російської мови. Зрозуміло, що в монархічній Росії слово **революція** могло коментуватись

тільки в негативному плані, з негативним забарвленням його значення. Наприклад:

1. Словарь церковно-славянського и русского языка, АН; 1847 г.

1) Перемена в политическом состоянии государства.

2) Мятеж.

2. И. Бурдон, А. Михельсон. Полный словарь иностранных слов, вошедших в употребление в русском языке; 1894 г.:

Революция — вообще переворот, движение, смуты в государстве, отвержение верховной власти.

3. А. Чудинов, Словарь иностранных слов, вошедших в состав русского языка; 1902 г.: **Революция** — смуты государственные, мятеж, насильственный переворот гражданского быта.

Та в словниках російської мови царська цензура дозволяла подавати хоч таке тлумачення слова **революція**. У словниках української мови, навіть найповніших — «Малорусько-німецькому» Є. Желєхівського (1886 р.) та «Словарі української мови» Б. Грінченка (1907—1909 рр.) про слово **революція** навіть і згадки не було. В умо-

вах великодержавницької політики царського уряду одна тільки реєстрація в словникові української мови слова **революція** давала право цензурі не дати дозволу на друк цього словника. Тільки в «Словарі російсько-українським» М. Уманця та А. Спілки, що укладався в Одесі Михайлом Комаровим із групою вчителів, а друкувався протягом 1893—1898 рр. у Львові, вперше було подане слово **революція** в значенні «бунт, повстання, розрух, колот, колотнеча, ворохобня».

У кінці XIX — на початку XX ст., в період пролетарського визвольного руху, в період активної діяльності більшовицької партії та В. І. Леніна, в історії слова **революція** починається нова епоха. На основі теорії марксизму-ленінізму слово **революція** в російській, українській та інших літературних мовах дореволюційної Росії стає справжнім науковим терміном. В сучасних поживневих академічних словниках російської та української мови термін «соціальна революція», за працями В. І. Леніна, так коментується:

«Революція соціальна — докорінний переворот в житті суспільства, який приводить до ліквідації віджилого суспільно-

го ладу й утвердження нового, прогресивнішого...»

...Розрізняються такі типи соціальних революцій: буржуазні, буржуазно-демократичні, національно-визвольні, соціалістичні. Найвищим типом є соціалістична революція, що знаменує початок перехідного періоду від капіталізму до соціалізму, заміною буржуазні виробничі відносини соціалістичними, ліквідує капіталістичну приватну власність на засоби виробництва й експлуатацію людини людиною». (Словник іншомовних слів, АН УРСР, 1974 р.) У 1916 р., В. І. Ленін, передбачаючи в різних країнах Європи і передусім, у Росії соціалістичну революцію, так її схарактеризував:

«Соціалістична революція не один акт, не одна битва по фронту, а ціла епоха загострених класових конфліктів, довгий ряд битв по всіх фронтах, тобто в усіх питаннях економіки й політики, битв, які можуть завершитися тільки експропріацією буржуазії» (Твори, т. 22, IV в., стор. 129).

Такою першою в світі революцією і була Велика Жовтнева соціалістична революція, 61-і роковини якої ми сьогодні урочисто й відзначаємо.

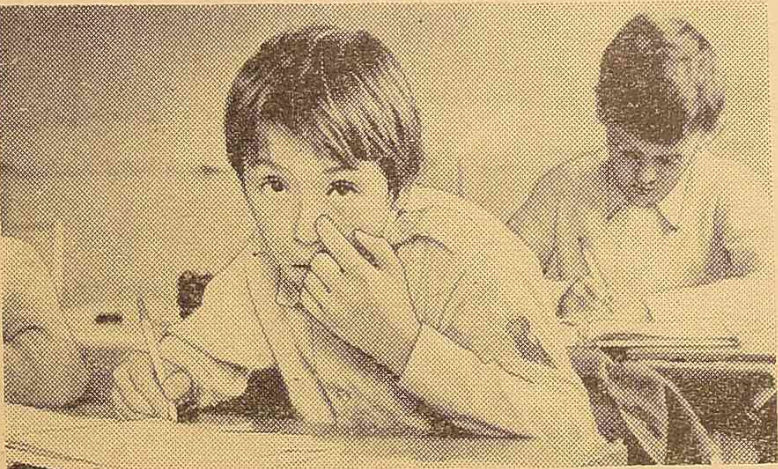
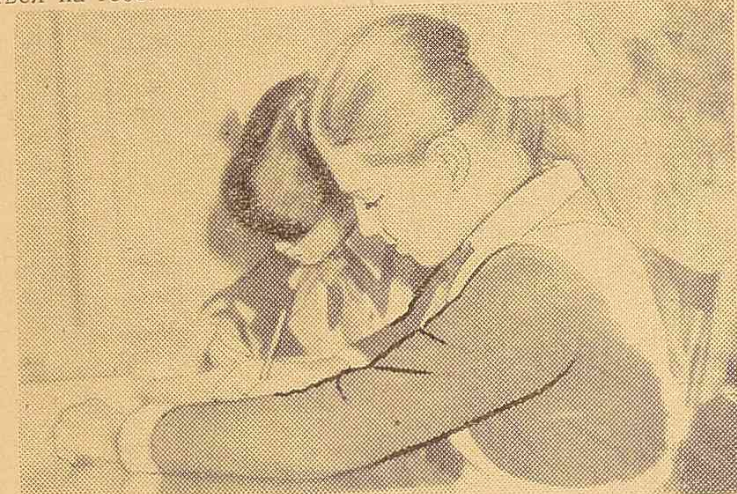
А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

«МИ ПОВЕРНЕМОСЯ ДО ВАС, ДІТИ!»

УРОКИ ПЕДПРАКТИКИ.

Два місяці тому у нас, п'ятикурсників геолого-географічного факультету, розпочалась практика. Під керівництвом доцента Ю. О. Амброз з хвилюванням переступили студенти нашої групи поріг 38-ї середньої школи м. Одеси.

Перший урок... Ось вони — вісімдесят широко розкритих очей зацікавлено дивляться на тебе.

Зрадницьки тремлять руки, захоплює голос від хвилювання. Багато труднощів зустріли ми на перших порах в школі. Але проходили дні, і впевненішим ставав голос, все менше і менше робили помилок. А діти стали нашими найкращими друзями. Цікаво, захоплююче проводили уроки Г. Сиренко, С. Харитонович, К. Кібалко та інші. А допомогли нам в

цьому вчителі географії І. Я. Сульський, Г. Г. Акбаш, керівники практики доценти Ю. О. Амброз та В. І. Грановська.

Вони вчасно вказували нам на наші помилки, направляли по правильному шляху, допомогли при підготовці уроків.

І ось практика завершена. Закрито шкільний журнал. А в дитячих очах запитання: «Чому ви залишаєте нас?».

Школярам сумно... І нам теж. Так і хочеться сказати: «Ми скоро повернемося до вас, діти!».

Р. ПАВЛЕНКО,
студентка геолого-географічного факультету, слухачка школи молодого журналіста.

Ці дитячі обличчя залишаються у моїй пам'яті назавжди.
(Фото автора та Д. Шиліна).

НАУКА — ВИРОБНИЦТВО

ЗЕМЛЯ В БОРГУ НЕ ЗАЛИШИТЬСЯ

Боротьба з ерозією ґрунтів — одне з найважливіших завдань збереження і відновлення родючих земель. Цій природоохоронній темі і присвячена бесіда нашого кореспондента із завідувачим кафедрою фізичної географії університету професором Г. І. Швєбсом.

— Еродовані ґрунти часто називають землею без землі. Балки, яруги, зовсім лісі або порослі рідкою травою... Скільки ж родючої землі «з'їдає» ерозія?

— Рахунок доводиться вести на мільйони гектарів. Сьогодні в усьому світі від ерозії постраждало понад 430 мільйонів гектарів ґрунтів. Хто винен, зливи? Але ж ерозія спостерігається і в посушливих районах. Танучі сніги? А може, самий ґрунт? Хвороба землі? Питання це настільки серйозне, що аналіз ерозійності ґрунту включений до програми космонавтів. Щорічний змив ґрунтів у нашій країні перевищує 500 мільйонів тонн. У землеробських областях СРСР еродовані землі становлять 30—40 процентів сільськогосподарських угідь, а в деяких, наприклад, Одеській, — сягають 50 процентів. У цілому по країні кожний другий гектар основних сільськогосподарських угідь зазнає водної ерозії. Врожаї на сильно еродованих ґрунтах зменшуються в 2—3 рази, а яри взагалі виключають поля з активного господарського обороту. Розміри щорічних збитків від водної ерозії сільському господарству країни перевищують 7 мільярдів карбованців.

Боротьба з цим лихом ведеться активна і на всіх фронтах. З'явився новий науковий напрям — ерозіознавство. Чимало господарств серйозно, вдумливо впроваджують протиерозійну систему землеробства, і земля віддає їм за турботу. Однак немало й таких, де думають тільки про сьогоднішні при-

бутки, обмежуються тільки лункуванням ґрунтів, підміняючи цими півзаходами весь комплекс протиерозійних робіт. На жаль, таке становище створюється не тільки з вини господарств. Іноді просто бракує потрібної техніки.

— Водна ерозія, очевидно, завдає шкоду не тільки сільськогосподарським угіддям?

— Звичайно, її треба брати до уваги при будівництві каналів, залізниць і автодоріг, рекультивациі ландшафтів, прокладанні різних трубопроводів великого діаметра. Проектувальникам необхідно вивчати динаміку яружної системи, ознайомитись з прогнозом розвитку ярів, інакше згодом їхнє дітище може зруйнуватися раптовим зсувом.

— Нерідко можна почути заклик про допомогу малим річкам. Чи справді така велика небезпека «втратити» їх?

— Великий російський полководець О. В. Суворов під час своїх південних походів писав Катерині II про складність форсування багатоводної річки... Тилігул. Сьогодні ці рядки можуть викликати тільки усмішку. Адже води в річці майже немає. І в той же час гірло її наступає на Тилігульський лиман зі швидкістю, яка сягає 10 метрів на рік. Наноси — причина нечисленних, але досить сильних літніх паводків, внаслідок яких замулюються заплави, береги, саме русло.

Треба укріплювати річкові береги лісом, поглиблювати русла і проводити інші заходи. Але насамперед необхідно відгородити малі річки від лавиноподібного потоку наносів, утвореного водною ерозією на водозборі.

— Отже, йдеться про комплексне планування?

— Так. Протиерозійна боротьба — це обов'язково комплекс заходів, які охоплюють не окремі поля, а цілі

водозбори. Верхні ланки водозборів — схили, яри — «обслуговують» науково-дослідні, проектні та інші організації Мінсільгоспу, нижні — балки, заплави і русла річок — Мінводгоспу і гідрометеослужби. Стикування робіт практично не проводиться. Прийшов час створити координаційний центр, загальну ерозіознавчу службу в рамках контролю природного середовища.

І ще одне зауваження. Останніми роками для вивчення процесів ерозії сільськогосподарських угідь і розробки протиерозійних заходів створено ряд науково-дослідних установ. Боротьбі з водною ерозією приділяє увагу ВАСГНІЛ та інші організації. Однак в кількох вузівських центрах країни — Московському й Одеському державних університетах — працюють наукові колективи, які розглядають всю ерозійну проблематику в цілому.

— В такому разі, мабуть, є ризик переглянути й систему підготовки ерозіознавців?

— Справа в тому, що спеціально їх ніде не готують. Все залежить від відомства, яке в даний момент потребує такі кадри. Зараз, наприклад, на боротьбу з водною ерозією спеціалізуються ґрунтознавці та агрономи, економісти й меліоратори, лісівники і гідрологи, географи й гідротехніки. Звідси й тактичні промахи. Я маю на увазі, що кожний з названих спеціалістів розглядає методи боротьби з водною ерозією стосовно до потреб свого відомства. Мабуть, немає потреби відкривати ерозіознавчий інститут, але створити одну-дві кафедри загального ерозіознавства в кількох університетських центрах країни вкрай необхідно.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

Партбюро, деканат, весь колектив філологічного факультету висловлюють глибоке співчуття доцентам кафедри української мови А. А. Москаленку і Н. А. Москаленку з приводу тяжкої втрати — смерті дружини і матері Марії Сергіївни.

«За научніє кадри», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).